

T. C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR.
ABONE TUTARI MALSANDIKLA-
RINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE
ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜR-
LÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

Cilt: 11

14 MART 1949

SAYI: 529

GENELGELER:

AYNİYAT
MUHASİPLİĞİ
Sayı: 90. A/263

17/II/1949

2446

Bazı Okul ve Kurulların ayniyat yönetmeliği hükümlerine riayet etmedikleri görülmektedir.

Ayniyat yönetmeliğinin mevcudu olmadığından ve yeniden bastırılmasına şimdilik imkân bulunmadığından bir örneği aşağıya çıkarılmıştır.

Bundan böyle ayniyat işlerinde yönetmelik hükümlerine âzami dikkat ve itinanın gösterilmesini önemle rica ederim.

H. H

Millî Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

T. C.
MALİYE VEKÂLETİ
MUHASEBAİ UMUM
MÜDÜRLÜĞÜ

AYNİYAT TALİMATNAMESİ

BİRİNCİ KISIM

Ayniyat muhasebesinin mevzuu ve vazifeleri

Ayniyat muhasibinin vazifeleri ve muhasiplerinin tarifi:

Madde 1 — 1050 numaralı Muhasebe Umumiye kanununun 99 uncu maddesini tadil eden 2586 numaralı kanunda yazılı herri, bahri, havi ve jandarma müdafaa kuvvetlerine mütaallik teçhizat, malzeme, harbiye, melbusat, mahrukat ve erzak ve askerî fabrikalar ve merbutu müessesat hariç olmak üzere diğer bilümmün Devlet daire ve müesseseleriyle Mütedavil sermaye ile idare edilenler de dâhil bunlara bağlı muhtelif teşekküllerin imalât ve istihsalâtı ve bu devair ve müessesatta mevcut kullanıma, sarf ve istihlâke mahsus bütün eşya ve levazım ile her nevi demirbaş eşyanın (mefruşat dâhil) girip muhtelif sebeplerle çıkması, bozulmak ve çürümekten doğacak zayıflık ve fire ve emsalinden vukubulacak azalmaları ve ambar artımlarını kayıt ve takip etmek ve bunların hesaplarını vermek ayniyat muhasiplerinin aslî vazifelerindendir.

Ayniyat muhasibi olarak Divanı Muhasebata zamanı idare hesabı vermekle mükellef olanlar iki kısımdır:

1 — Kadrolarında memuriyet unvanları doğrudan doğruya ayniyat muhasibi olarak gösterilenler,

2 — 2514 numaralı Divanı Muhasebat kanununun 34 üncü maddesi mucibince, bağlı oldukları Vekâlet veya umumî idarelere tesbit ve Divanı Muhasebata bildirilecek olanlardır.

Ayniyat mutemetleri:

Bunların haricinde kalıp muamelâtının ehemmiyetsizliği dolayısıyla hesaplarını muhasibi mesule vermesi lâzımgelen mutemetleri ve merbut bulundukları muhasiplikleri de Vekâlet veya umumî idareler tâyin ve tesbit ederler.

Merkezdeki ayniyat muhasibi mesulü:

Merkezdeki ayniyat muhasibi mesulü kendi zamanı idare hesabından maada mülhakat muhasiplerinin idare hesaplarını merkeze celbederek Divanı Muhasebata takdim edeceği gibi Muhasebe Umumiye kanununun 105 inci maddesi mucibince mensup olduğu Vekâlet veya umumî idarenin ayniyat hesabı katisini tanzim ile de mükelleftir.

Ayniyat muhasebesinin ihtiva ettiği mevât:

Madde 2 — Ayniyat muhasebesi, ihtiva ettiği salıfuzzikir mevât itibarıyla üç kısma tefrik edilmiştir:

- A) Demirbaş eşya ve mefruşat muhasebesi,
- B) İstimâl ve istihlâke mahsus eşya ve levazım ambar ve medharları muhasebesi,
- C) Fabrika ve imalâthaneler. (atelyeler)

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ FASIL

Demirbaş eşya muhasebesi (mefruşat dâhil)

Demirbaş eşyanın neler olduğu:

Madde 3 — Demirbaş eşya işbu talimatnamenin 57 nci maddesinde tarif ve bunların neveleri (1) numaralı cetvelde irae edilmiştir.

Demirbaş eşyanın numaralanması:

Madde 4 — Her daire ve müessesede mevcut demirbaş eşyadan çatal, bıçak, kaşık, tabak, kâse, fennî ve tıbbî alât ve edevat ile bunlara mümasil damga vurulmasına ve etiket konulmasına - kullanışlarının hususiyetine binaen - imkân olmıyan levazım hariç olmak üzere bütün eşyanın üzerine zayi olmıyacak ve bozulmıyacak bir surette ve mazbut bir şekilde birer numara konulur. Bu numaraların bütün Devlet daireleri için - mümkün olduğu kadar - bir tipte olması temin edilecektir.

Fiyatı malûm olmıyan demirbaş eşyanın fiyatlarının ne suretle tesbit edileceği:

Fiyatı malûm olmıyan veya teberru suretiyle Devlete mal edilen eşya ve levazıma, ayniyat muhasibi de dâhil olarak, ait oldukları dairelerce üç kişiden noksan olmamak üzere seçilecek bir heyet marifetiyle kıymet takdir olunur.

Mahallerince fiyat ve kıymetlerinin tesbiti mümkün bulunmıyan eşya ve levazımı sairenin, tesbiti mümkün olan evsafının derciyle kıymetleri merkezden sorulur ve merkezden alınacak cevap kayda esas olur.

Tarihi ve bedii kıymeti haiz eşyanın kıymetlerinin ne suretle takdir olunacağı:

Madde 5 — Tarihi ve bedii kıymeti haiz her

nevi eşya, kitap ve saire ile kıymet takdirinde ehli vukufa ihtiyaç gösteren sair eşya için bu heyetlere lüzumu kadar vukuf ehli de ilâve olunur.

Demirbaş eşyanın ne suretle kaydolunacağı:

Madde 6 — Her daire ve müessesede nümunesi merbut (1) numaralı demirbaş eşya esas defteri tutulacaktır. Bu deftere, nümunesinde de görüleceği veçhile eşya ve levazım, hususiyet ve teamüle göre cins, nevi, ebat ve sıklık gibi vasıfları, adedleri ve mubayaa fiyatları veya takdir olunan kıymetleriyle nümunesinin altındaki izahat dairesinde kaydolunur.

Nakliye ücretinin ilâvesiyle maliyet fiyatının ne suretle tesbit olunacağı:

Eşya başka bir yerden gönderilmiş veya getirilmiş olursa mubayaa fiyatına, nakliye ve sair masraflara mukabil kırtasiye idaresince tesbit edilmiş olan mıntakalara göre muayyen nisbetler üzerinden nakliye miktarı zammedilir ve baliği eşyanın kıymeti olarak kaydolunur.

Kayda esas faturalardır:

Kayda esas faturalardır. Bu faturalar bayilerce birisi asıl, diğeri suret olmak ve nüshai saniye kaydını ihtiva etmek ve bu nüshai saniyeye pul yapıştırılmamak üzere iki nüsha olarak tanzim edilecek, malın tesellümünde ayniyat muhasipleri pullu nüshayı tahakkuk evrakı arasına koyacak ve diğer nüshai saniyeyi nakit muhasibine, merkezde Vekâlet veya umum müdürlük muhasebe müdürlerine tahakkuk evrakı meyanında tevdi olunan asıl nüshaya mutabık olduğu tasdik ettirilecek ve bu fatura evrakı müşbite olarak ayniyat muhasipliğinde alıkonulacaktır. Şayet mubayaa, mutemet beyannameleriyle tesviyesi kabul edilen yirmi beş liraya kadar had dahilinde ise bu beyanname suretleri ayniyat muhasipliğine verilir.

Faturalara evsaf derci:

Mubayaa olunan levazımın hususî vaziyetlerine göre vasıfları faturada tamamen munderiç değilse ayniyat muhasibi veya mutemedi, kendi kaydına esas olacak olan bu faturalardaki evsafı ait noksanları ikmal ve bayii imza ettirir.

Faturaların nakit muhasibine derhal tasdik ettirilmesi:

Nakit muhasipleri bir aylık sarfiyat evrakını ertesi ayın haftasında merkeze göndermek mecburiyetinde olduklarından geçmiş aylara ait tediyat faturalarının tasdiki gibi bir teklif karşısında kalmamaları için tahakkuk evrakının hini tevdiinde bu evrakı bağlı asıl faturaların nüshai saniyesi de muhasiplere verilecek ve hemen tasdik ettirilerek ayniyat muhasibi veya mutemetlerince geri alınacaktır.

Demirbaş eşyanın ithalât evrakı müşbitesi:

Madde 7 — Esas defterine kaydolunacak demirbaş eşyanın ithalât evrakı müşbitesi ilk tatat ve

tesbitte bu işe memur heyet tarafından tanzim olunacak müfredatlı mazbatalardır.

Demirbaş eşyanın satışı veya imhası:

Madde 8 — Bir Vekâlet veya umumi idarenin muhtelif şubelerinin birisinden diğerine ve daire amirlerinin muvafakatiyle bütçeleri ayrı iki daireden birine verilecek veya çok kullanma sebebiyle tamir kabul etmeyecek bir surette fersude ve köhne bir hale gelmesi yüzünden satılacak veya imha edilecek demirbaş eşya, (mefruşat dâhil) (Nümune: 2) terkinin kayıt müzekkerelerine istinaden esas defterindeki kendilerine ait sütunlara kaydedilecek ve terkin sebebi, satılmış ise satış bedeli kayıtları üzerine işaret edilecektir.

Demirbaş eşyanın ne suretle satılacağı:

Satış, eşyanın mahiyeye teslimi suretiyle mahiyeye tarafından yapılır. Mahiyenin muhasipuk teşlatı mevcut olan yerlerde bu teslime iznı olmadığı gibi eşyanın kıymeti, nakit masrafına mütahhammi olmaları halinde artırma, eksiltme ve ihale komisyonları vasıtasıyla yapılır.

Demirbaş eşyanın ne suretle imha edileceği:

Imha vaziyetlerinde bu komisyona nakit muhasibi yerine ayniyat muhasibi iştirak eder.

Terkin, satma veya devir işinin ne suretle yapılacağı:

Terkin veya satma veya bir daireden diğer bir daireye devir keyfiyeti, kıymeti 25 liraya kadar olan eşya ve levazım için mahalli amiri ita'atının muvafakatiyle ve 25 liradan yukarı kıymette olanların terkin, satma veya devir keyfiyetleri merkezden istizan edilmek ve muvafakat alınmak suretiyle yapılır.

İki daire arasında eşya alınıp verildiği zaman evrakı müsbitenin ne olacağı:

Bir daireden diğer daireye verilecek eşya için, eşyayı alan dairenin kaydına esas, gönderen dairenin vereceği musaddak kayıt sureti, eşyayı veren dairenin ihracat evrakı müsbitesi de alan dairenin vereceği tesellüm makbuzudur.

Amortisman payının ne zaman gösterileceği ve demirbaş eşyanın kıymetlerinde tamir sebebiyle artış veya eksilmenin ne suretle kaydolunacağı:

Madde 9 — Hususi mevzuatına göre amortisman payı göstermek mecburiyetinde olan devair ve müessesat müstesna olmak üzere demirbaş eşyanın çok kullanılma veya sair sebeplerle aşınması gibi hallerde kıymetlerinden aşınma payı "amortisman" vesaire namıyla tenziat yapılamayacağı gibi sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler hesap talimatnamesinde izah edildiği ve hile ayrıca amortisman hesabı açarak olan devair ve müessesatta eşyanın hesaplanan amortisman payları nakit muhasebesince hesabı mahsusuna kayıt edilmekle iktifa olunarak bunlar için de ayniyat kayıtları üzerinde amortismanı ait hiçbir muamele yapılmaz.

Ancak mezkûr eşyanın kıymetlerini tezyit veya tenkis ve vasıflarını tebdil edecek derecede yapılacak tamirler sebebiyle kıymetlerinde husule gelecek artma ve eksiltme esas defterinin sütunu mahsusuna geçirilecektir. Kıymetlerin artma ve eksiltme keyfiyeti altıncı maddede yazılı komisyonlar tarafından yapılır.

Kıymet tesbit ettirilen levazımın vesikası:

Kıymeti tesbit ettirilecek olan levazımın vasıf ve kıymetlerinin tebdilini mütaakıp buna ait mazbata esas vesika olarak saklanır.

Demirbaş eşyanın ziyana veya kırılıp bozulmasına sebebiyet verenler:

Madde 10 — Demirbaş eşya ve levazımın herhangi birinin dikkatsizlik neticesi olarak kaybolmasına veya kırılıp, bozulmasına sebep olanlar ve takipte ihmalî görülen muhasipler Divanı Muhase-

bat kanununun 30 uncu maddesi mucibince bunları tazmine mecburdurlar.

Ayniyatın ne suretle tazmin ettirileceği:

Ayniyatın tazmini müsavi vasıf ve şartlar içinde olmak üzere aynen ve aynen tazmin mümkün olmıyan hallerde zimmete geçtiği tarih ile ödeneceği tarih arasındaki en yüksek rayice göre bedelen olur. İki tarih arasındaki en yüksek rayic, mahalli ticaret odaları veya belediye heyetleri marifetiyle tesbit ettirilir.

Kıymeti tesbit edilebilmiş olan tarihi ve bedü kıymeti haiz eşyanın ne suretle tazmin ettirileceği:

Tarihi ve bedü kıymeti haiz olanların ödettirilmesine esas, mukayyet muhammen kıymetlerdir. Ödeme parası usulen irada alınır ve makbuzu evrakı müsbite olarak huzurlunur.

Kaza neticesi ziyân evrakı müsbitesi:

Kaza neticesi ziya ve kırılma keyfiyeti bir tezkere ile tevsik ve mahallî amiri ita'ata imza ettirilir.

Kayıttan düşme işinin ne zaman yapılabilceği:

Bu tezkere merkezde gönderilerek muvafakat istihsal edildikten sonra tanzim olunacak (Nümune 3) zabıt varakasına istinaden kayıttan düşme muamelesi yapılır.

Kaza neticesi kırılan eşya kırıkları hakkında ne muamele yapılacağı:

Kaza neticesi kırılan demirbaş eşyanın kırıkları bir kıymet ifade ettiği takdirde 8 inci madde hükmüne göre satışa çıkarılır.

Satışında faide olmıyan kırık eşya imha edilir.

Sene iptidasında yapılacak tadat sonunda noksan çıkacak eşya hakkında ne muamele tatbik edileceği:

Madde 11 — Her sene iptidasında bir heyet marifetiyle demirbaş eşya ve mefruşat tadat ve kaydı ile tatbik edilecektir. Şayet kayda nazaran noksan eşya zuhur ederse noksan görülenlerin nevi ve kıymeti, sureti tanzimi aşağıda izah edilecek mazbataya bağlı müfredatlı bir cetvele dercolumarak Divanı Muhasebata verilecek senelik cetvele rapt ve Divanca ittihaz ve tebliğ olunacak karara tevfikan kayıtları terkin olunacaktır.

Tadattan sonra yapılacak muamele ile tadat mazbataları ve senei haliyede alınan eşyanın nevi ve miktarını havi cetvel ve evrakı müsbitenin ihzârı ve merkeze irsalî sureti:

Madde 12 — Tadat muamelesinin ikmalinden sonra mevcut eşyanın kayda mutabakatını ifade eden ve sureti tanzimi ayrıca izah edilecek olan (Nümune 4) bir mazbata yapılacaktır. Bu mazbataya bağlı müfredatlı bir cetvele (Nümune 5) esas defterinden iktibasen senei haliyede alınan eşyanın nevi ve miktarıyla kıymeti mukayyederleri dercedilerek kâffî evrakı müsbite ve tadat mazbatalarıyla birlikte mutemetlerden muhasiplere ve muhasiplere de kendi cetvelleriyle tevhiiden (Nümune 6) bir deftere kaydolunarak buradan çıkarılacak (Nümune 7) icmal ile beraber bu cetveller ve evrakı müsbitesi Divanı Muhasebata takdim edilmek üzere merkezdeki ayniyat muhasibi mesulüne gönderilecektir.

Mülhakattan gelen cetveller üzerine merkezde yapılacak muamele:

Merkezdeki ayniyat muhasibi mahallerince iki nüsha olarak tanzim ve irsal edilecek olan bu cetvellerden birer nüshasını evrakı müsbiteleriyle birlikte Divanı Muhasebata takdim edecek ve evrakı müsbiteden âri olan diğer cetvelleri, bağlı bulunduğu Vekâlet veya umumi idarenin hesabı katisine

mevaz teşkil etmek üzere kendi nezdinde alıko-yacaktır.

Mülhakattan alınacak cetvelier üzerine yapılacak muamele:

Madde 13 — Vekâlet veya idarei umumiyenin ayniyat işlerine bakan muhasipler tarafından dahi mezkûr cetvelier muhteviyatı bir deftere (Nümune 7) cem ve kayıt olunarak o Vekâlet veya idarei umumiyenin bilûmum devair ve müessesatında sene gayesinde mevcut demirbaş eşya ve mefruşatın nevi ve kıymetleri tahakkuk ettirilecek ve o Vekâlet veya idarei umumiyenin ayniyat hesabı katisi olmak üzere işbu defterden iki nüsha cetvel (Nümune 6) ihraç edilerek muhasebei umumiye kanununun 105 inci maddesinin matfunaleyni olan mevatta münderic surette birisi Büyük Millet-Meclisine ve diğeri Divanı Muhasebata takdim oluncaktır.

Demirbaş eşya muhasebesini yapan muhasipler hakkında:

Demirbaş eşya muhasebesini ifa ile mükellef olan bilûmum muhasipler işbu talimatın faslı mahsusunda münderic usul ve esaslar dairesinde olmak üzere Divanı Muhasebata idare hesabı itasıyle mükelleftirler.

Tarihi ve bedü kıymeti haiz eşyanın kayıt şekli:

Madde 14 — Her Vekâlet veya idarei umumiyeye bu talimatnamenin mer'iyete girdiği tarihte kendi idaresi altında bulunan kütüphane ve müzelerde mevcut kitap ve eşyalardan tarihi ve bedü kıymeti haiz olup kıymet takdiri mümkün bulunmayanlarla muayyen kıymeti bulunanları yekdiğerinden ayırarak, kıymet takdiri mümkün olmıyanları vâzih bir fikir verecek şekilde evsaf ve hususiyetlerini gösteren (Nümune: 8, 9 ve 10) ayrı bir esas defterinde, kıymeti bulunanları da mevcut kıymetleri üzerinden diğeri (Nümune: 11, 12 ve 13) defterlerde toplar ve hesabını verir.

Demirbaş eşyayı gösteren bir listenin, eşyanın bulunduğu yerlere asılması hakkında:

Madde 15 — Her Vekâlet veya idarei umumiyeye bağlı merkez ve mülhakat devair ve müessesatının muhtelif odalarında ve aksamında mevcut demirbaş eşya ve mefruşatın bir listesi (Nümune: 14) yapılarak oda veya kısmın münasip bir yerinde asılı bulundurulur.

İKİNCİ FASIL

Emanet ayniyatı

Emanet ayniyatın kayıt, muhafaza, eshabına iade veya diğeri bir yere teslim işlerinin nasıl yapılacağı:

Madde 16 — Adliye icra daireleriyle polis ve jandarma ve mümasili devair tarafından efrada ait olarak vaziyet olunan ayniyat için dahi devairi ardesince (Nümune: 15) ayrı birer ayniyat esas müfredat defterleri tutularak vaziyet olunan eşyanın nevi, cinsi ve miktarı ve sair evsafı lâzimesi ve sahibinin ismi ve bu malûm değilse ne suretle alı ve tesellüm edildiğini mübeyyin tanzim olunacak vesaike müsteniden taallük ettiği deftere ithalat kaydedilecek ve her birine bir müteselsil sıra numarası vazolunacak ve alınan bu eşya mukabilinde mütesellim makama (Nümune: 33) bir makbuz verilecektir. Bunların ashabına iadesinde, veyahut satışında veya bir daireye itasında alelûsul alınacak evrakı müsbiteye istinaden keza'lik ait olduğu defterlerde ihracat kaydı icra kılınacaktır.

Efrada ait olarak vaziyet olunacak tedavül kıymetini haiz olan veya olmıyan nukut için ne suretle muamele yapılacağı:

Efrada ait olarak vaziyet olunacak eşya hakkında bu veçhile muamele o'unacağı gibi aynı suretle vaziyet olunacak tedavül kabiliyetini haiz nukut, nakit muhasebesine tâbi olup mütedavül olmıyan nukut hakkında işbu madde muktezası aynen tatbik edilecektir.

Emanet ayniyatı muhasipleri de Divanı Muhasebata hesap vereceklerdir:

Bu ayniyatın kayıt ve idaresiyle mükellef olan muhasip'ler dahi sene nihayetinde bahsı mahsusunda münderiç usul ve esaslar dairesinde Divanı Muhasebata hesap itasiyle mükellef olacaklardır.

Hastalar ayniyat ve muha'lefati ile Adliye ve zabıta emanetinde bulunan esyayı cürmiye hakkında:

Hastalar ayniyatı; hastaneler talimatnamesine, hastalar muha'lefati da kanunu medeni hükümlerine ve adliye ve zabıta emanetinde bulunan esyayı cürmiye de kendi hususi hükümlerine tabidir.

ÜÇÜNCÜ FASIL

İstimal ve İstihlakâta mahsus eşya ve levazım ambarları muhasebesi

İstihlak maddeleri ne'lerdir:

Madde 17 — İstimal ve istihlakâta mahsus eşya ve levazım:

1 — İkinci kısmın birinci fasliyle dördüncü kısmında tarif olunan demirbaş eşya ve mefruşat haricinde kalan inşaat ve imalâta mahsus bilûmum malzeme ile bunlara ait iptidai ve mamul maddeler,

Yenilen, içilen, giyilen ve kullanılmak suretiyle yıpranan ve tükenen eşya:

2 — Hastahane, mektep ve bunlara benzer müesseselerde yenilen, içilen, giyilen ve kullanılmak suretiyle yıpranan ve tükenen madde ve eşyalarla tıbbî, baytari ve kimyevi ceza ve ilâçlar,

Evrakı matbua, kırtasiye, mahrukat ve tenvirat maddeleri:

3 — Bilûmum Devlet daire ve müesseselerinde kullanılan ve harcanan evrakı matbua, kırtasiye, mahrukat ve tenvirat maddelerinden ibarettir.

İstimal ve istihlak maddelerinin tasnifi:

İstimal ve istihlak edilecek maddeler iki kısma ayrılmış ve bunlar için ayrı ayrı esaslar kabul edilmiştir:

Doğrudan doğruya istihlak olunan maddeler:

A — Erzak ve mahrukat, eezayı tıbbiye ve baytariye gibi doğrudan doğruya istihlak olunan maddeler,

Zaman geçmesiyle değerden düşen eşya:

B — Elbise ve sair levazım gibi, zaman geçmesiyle kullanılmak yüzünden eskimek, yıpranmak suretiyle değerden düşen eşya. (Bunların başlıcaları (2) numaralı cetvelde gösterilmiştir).

İstimal ve istihlak maddeleri muhasebesinin kinler tarafından yapılacağı:

Madde 18 — 17 ne maddede zikredilen istimal ve istihlakâta mahsus eşya ve levazımın muhasebesi demirbaş eşya ve mefruşat hesabında olduğu gibi her dairenin tâyin ve irae edeceği muhasip'ler tarafından ifa ve aynı esaslar dairesinde icra olunur.

Ambar esas defteri ve bunun şekil ve sureti kaydı:

Madde 19 — Yukarıda zikredilen ayniyatın kayıt ve tesbiti için (Nümune: 16) bir esas ambar defteri tutulacaktır.

Bu defterde nümunesinde de görüleceği veçhile her cins eşya için karşılıklı iki sahife ayrılmıştır. Bu sahifelerden birisi ithalât, diğeri ihracat içindir.

Aynı vasıfta bulunan eşya ve levazımın kayıt şekli:

Aynı evsafıta bulunan eşya, kıymetleri tehalûf etse dahi aynı sahifeye ithalât kayıt ve aynı kıymet üzerinden ihraç olunur.

Depolarda kalite itibariyle yapılmasına lüzum görülecek tasnifler:

Depolarda kalite itibariyle yapılmasına lüzum görülecek bazı tasnifler, depo talimatnameleriyle tesbit edilir.

Ambar teşkilâtı olan ve olmıyan yerlerle merkezdeki kırtasiye, mahrukat ve mümasili levazımın tâbi olacağı muamele:

Madde 20 — Ambar teşkilâtı olmıyan yerlerde istihlak maddeleri (kırtasiye, mahrukat ve mümasili levazım gibi) ayniyat hesaplarına taallük ettirilmez. Bunların haricden mubayaası halinde ambar makbuzları istimal edilmeyerek nakit muhasipliğince yalnız tesellüm ilmühaberleriyle iktifa edilmek üzere icabeden vesaik hazırlanır. Ambar teşkilâtı olan yerlerle merkezde kırtasiye ve saire gibi levazımın ihracatı, sene nihayetlerinde yapılacak tadat ile tesbit ve buna göre ihracat kayıtları icra olunur.

Mektep ve hastahanelerdeki istihlak maddelerinin tâbi olacağı muamele:

Mektep ve hastane ve mümasili müessesat gibi toptan istihlak edilecek mevat tedarik eden ve ambarı mevcut olan müessesatın sarf ve istihlak edeceği maddeler için hususi talimatnameleri mevcut olduğu takdirde bu talimatnameler ahkâmı tatbik olunur.

Ambar defteri üzerinde sene sonunda yapılacak muamele:

Ambar defterinin ithalât ve ihracat sahifeleri sene sonunda yekûn edilerek ihracata nazaran ithalât fazlası ambar mevcudu demek olacağından yapılacak tadat neticesi bu miktar aynen zuhur ettiği takdirde defterin ihracat yekûnunun altına (ertesı seneye devredilecek mevent) serhile zam edilerek ithalât ve ihracat yekûnları birbirine mü-evi kılınır.

Tadat neticesinde fazla veya eksik çıkarsa:

Tadat neticesi, mevcut fazla çıktığı takdirde fazla çıkan miktar ambar fazlası namı altında ayrıca ithalât yekûnuna zam ve noksan çıktığı takdirde ise noksan çıkan miktar, mesul memuru tarafından bu talimatname hükümleri dairesinde tazmin edilmek üzere devredilecek meventtan evvel ayrı bir kalemden; (vezin ve tadatta zuhur eden noksan) namıyla ihracat kaydolunur.

Tadat mazbataları ve bu mazbataların ne suretle do'durulacağı:

Müfredatlı tadat mazbataları (Nümune: 17) ertesı seneye devredilecek mikdarın evrakı müsbitesidir. Bu mazbataların, (kayden görülen miktar) sütunu tadada başlanmazdan evvel tadat heyeti tarafından kayıtların tetkiki ve yekûnlarının tesbitinden sonra doldurularak tadat muamelesi yapılır.

Eşyanın ziyandan veya alındığı işin gayrisine sarfından dolayı terettüp edecek mesuliyet:

Madde 21 — Yukarıda sözü geçen eşyanın yok edilmesinden veya kaybolmasından veyahut kullanılmak üzere alındığı işin gayrisine sarf ve istimalinden dolayı terettüp edecek mesuliyet, bu vazifeyi ifa ile mükellef memura aittir.

Sene sonunda Ambar cetvellerinin ne suretle tanzim ve irsal edileceği:

Madde 22 — Sene nihayetinde mevent eşyanın nevi ve miktarları yukarıki madde mucibince tesbit olunduktan sonra ambarı mevent müessesattaki ayniyat memurları tarafından iki nüsha (Nümune: 18) cetvel'i tanzim edilerek mutemetler tarafından merbut bulundukları muhasibi mesullere irsal edilecek ve muhasibi mesuller de mutemetlerden aldıkları bu cetvelleri, merkez için tanzim edilecek cetvelle bir'ikte icmal kaydına (Nümune: 19) ithal ve cem ve telfik ettikten sonra heyeti umumiyesi için yapacağı iki nüsha umumi cetveldin (Nümune: 20) birisini evrakı müsbitesiyle ve diğeri evrakı müsbiteden âri olarak merkezdeki ayniyat muhasibi mesulüne gönderecektir.

Merkezdeki ayniyat muhasibinin yapacağı iş:

Merkezdeki ayniyat muhasibi cetvellerden bir nüshasını kâffe evrakı müsbitesiyle Divanı Muhasebata takdim edecek ve diğeri hesabı katiye esas olmak üzere kendi nezdinde alıkoyacaktır.

İstihlak maddelerinin kati hesabı:

Madde 23 — Yirmi ikinci maddede yazılı muhasip'lerden merkeze gönderilen cetveller merkeze ait cetvel'e birleştirildikten sonra hesabı kati tanzim edilmek üzere (Nümune: 19) deftere kaydolunur ve bu defterden istihrak edilecek cetvel (Nümune: 20) istihlak maddelerinin hesabı katisini teşkil eder.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ayniyat hesabı katisi

Ayniyat hesabı katisinin ne'lerden ibaret olacağı:

Madde 24 — Ayniyat hesabı katisi:

1 — Nevi ve esmanı itibariyle sene iptidasına müdevver ayniyatı,

2 — Senesi zarfında alınan ayniyatı,

3 — Senesi zarfında sarfedilen ayniyatı,

4 — Senesi maliye gayesindeki mevcudatı mübeyyin olmak üzere (Nümune: 20) tanzim olunacak cetveldin ibarettir.

Hususi talimatı olan müessesatın ayniyat muhasebesi:

Madde 25 — Hususi talimatnamesi olan müessesatın ayniyat muhasebesi, talimatnamei mahsusa, talimatnamei mahsusunda sarahat olmıyan ahvalde bu talimatname ahkâmına göre ifa ve idare hesabı ita olunur.

Kırtasiyeden maada merkezden gönderilen eşyanın kaydı:

Merkez levazım idarelerinden mülhakata gönderilecek eşya (kırtasiye haric) istihlak mahiyetinde olmadığından ve mülhakat hesaplarına esas girmez olduğundan bu muamelenin esas defterlerinde irsalât olarak kaydedilmesi ve sene sonunda istihlakattan ayrı olarak gösterilmesi lüzumdur.

Yevmiye defteri tutmak mecburiyeti:

Madde 26 — Ambar defteri tutmak mecburiyetinde olan her müessese, (Nümune: 21) bir yevmiye defteri de tutacaktır.

Muayene heyeti:

Madde 27 — Her müesseseye şartnamesi dahilinde alınarak ambara ithal edilecek mevaddın muayenesini ifa etmek üzere üç kişiden mürrekkep bir muayene heyeti teşkil edilir.

Tahlil mevzuu olan işler:

Ancak tahlil mevzuu olan maddeler için ufak resmîyeyi haiz mutabassısın vereceği rapor muteberdir.

Resmî mütehasşıs olmadığı zaman:

Sıfatı resmîyeyi haiz bir mütehasşıs yoksa, serbest birisi bu işi yapar.

Bu heyetler ve mütehasşısalar, muayene komisyonları hakkındaki ahkâmın tatbikiyle mükelleftirler.

Müteahhitler tarafından ambara teslim edilmek istenilen eşya, levazım ve sairinin önceden muayenesi ve muvakkat makbuz itası:

Müteahhitler tarafından ambara teslim edilmek istenilen her nevi eşya ve erzakın evvelemirde muayenesiyle ondan sonra kabulü katî muamelesinin ifası lâzımgeldiğinden ambar memurluğunca (Nümune: 22) bir ihbarname tanzim olunarak muayene heyetine veya mütehasşısına gönderilir ve kabulü katî neticesinde ayniyat tesellüm makbuziyle mübadele edilmek üzere müteahhide (Nümune: 23) bir kata muvakkat makbuz ita olunur.

Muvakkat makbuzun geri alınması ve asıl ayniyat makbuzu verilmesi:

Madde 28 — Maddeî sabıka mucibince bir ihbarname ile muayenesi havale olunan heyet veya mütehasşısca bu baptaki nümune şartname ahkâmına muvafık olup olmadığı noktasından tahlil ve muayene olunarak muvafık görüldüğü takdirde ihbarnamenin ziri tasdik olunur ve bu halde ambar memurluğunca evvelce müteahhide verilen muvakkat makbuz istirdat olunarak tanzim kılınacak (Nümune: 24) ayniyat makbuzunun birinci nüshası muayene raporuna rapten ita ve ikinci nüshası da ithalât evrakı müşbitesi olmak üzere ayniyat muhasipliğine tevdi olunur.

Muvakkat makbuzun ziyat iddia edildiği takdirde:

Muvakkat makbuzun ziyat iddia edildiği takdirde keyfiyet asıl makbuz dip koçanı arkasına yazılarak müteahhide imza ettirilir, ve dip koçanı ambar defterinin ithalât evrakı müşbitesi ittihaz edilmek üzere ambarca hifzedilir. Eşya ve levazımın muayenesinde kabule şayan olmadığı neticesine varılırsa (Nümune: 32) bir ret raporu tanzim olunur.

Muayene işleri netice'leri:

Madde 29 — Muayene işleri ve netayici artırma ve eksiltme kanunu, mukavele ve şartname ahkâmına göre yapılır.

Yevmiye defterinin kayıt ve kullanma tarzı ve bu defterden esas defterine nakil şekli:

Madde 30 — Ayniyat muhasebesinde tutulacağı 26 ncı maddede zikredilen defatirden yevmiye defteri her gün muayyaa ve tesellüm olunan eşya ile sarf ve istihlak edilen eşyanın cinsi ve nevi aranılmıyarak sıra ile altalta ithalât ve ihracatını kayda, esas defteri ise ambar defterine mütenazır olmak ve ancak eşyanın kıymetlerini de ihtiva etmek üzere cinsi eşya üzerine mürettep olduğundan her günkü ithalât ve ihracatın, cinsi eşya itibariyle yevmiye defterinden iktibasen ait olduğu sahifelerde kezalet ithalât ve ihracat kaydını takibe mahsus olup her iki defter yekdiğerinin mütemmimi olmak dolayısıyla bunların kayıt ve istimalinde fevkalâde itina olunmak icabeder.

İstihlak maddelerinde maliyet fiyatı:

Madde 31 — Ambar ve esas defterine kaydedilecek eşyanın kıymeti, o şeyin maliyet fiyatıdır. Ancak eşya başka bir yerden gönderilmiş veya getirilmiş ise nakliye ve saire masraflarına karşılık olmak üzere muayyaa fiyatına nakliye ve sair masraflara mukabil bu talimatnamenin altıncı maddesinin ikinci fıkrasında izah edildiği veçhile muayyen miktar zammedilir ve balığı o eşyanın fiyatı olarak deftere kaydolunur.

Her gün birer miktar ihraç ve istihlak edilen mevaddın her ay sonunda vasatî fiyatla kaydı iktiza edeceği:

Madde 32 — Esas defterinin ithalât sahifesindeki kıymet sütunları yukarıdaki madde mucibince doldurulacaksa da her gün birer miktar ihraç ve istihlak olunan mevat kıymetlerinin aynı madde hükmüne göre kayıt ve tesbitine imkân olmadığından defterin ihracat tablosunda mukayyet eşyanın kıymetleri her ay sonunda bulunacak vasatî fiyat üzerine kuruslandırılarak hasıl olacak yekûn bir kalemde kıymet sütununa yazılacaktır.

Vasatî fiyatın ne suretle bulunacağı:

Bilfarz; bir ay içinde beher kilosu 20, 18 ve 15 kuruş mukabilinde 500, 1.000 ve 800 kilo pirinç alınarak ambara ithal ve bu pirinçlerden aynı ayın muhtelif gün'lerinde 1.700 kilosu istihlak edilse istihlak edilen pirinçin beher kilosunun vasatî fiyatı:

$$20+18+15=53$$

$$\text{kr. S}$$

$$53 \div 3 = 17, 66$$

17 kuruş 66 santimden ibaret olup bu miktar, istihlak edilen pirinç miktarıyla darbedilerek:

$$\text{Li kr.}$$

$$17, 66 \times 1700 = 300, 22$$

Balığı olan 300 lira 22 kuruşu bir kalemde kıymet sütununa kaydolunur.

Ambara dahil levazımdan noksan çıkanların tazmin ve bu noksanların kayıtlı şekli:

Ambar eşyasından ziyaa uğratılanların tazmini onuncu madde hükmüne göre ya aynen veya bedelen olacağı cihetle her iki takdirde de noksan çıkan miktar, ihracat kaydedilir. Noksan, bir ay zarfında aynen teslim edildiği takdirde alınan miktar ayrıca ihracat kıymeti üzerinden ithalat kaydolunur. Bir ay zarfında teslim edilmediği takdirde evve'ce ihracat kaydedilen miktarın bedeli 6 ncı madde hükmüne göre ayniyat muhasibi tarafından nakit muhasebesince usulen zimmete aldırılır.

Ziyaa, ödemeye ve zimmete almağa ait vesaiik:

Ziyaa ait kaybolma ve ödeme zabıt varakaları ve nakit muhasebesinin zimmet kaydını mübeyyin vesikası ihracat ve ithalâtın evrakı müşbitesi ittihaz olunur.

Her gün ihtiyaca göre ambardan çıkarılacak eşyanın ne suretle ihraç ve bunların nasıl kontrol edileceği:

Madde 33 — Her gün, ihtiyaca göre müessesenin memurini aidesi tarafından tanzim kılınacak tabelâ veya ayniyat talep müzekkeresi (Nümune: 25) daire âmiri veya müdürü tarafından imza edilmiş olduğu halde ayniyat mutemet veya muhasebesine tevdi olunur. Mutemet veya muhasiplikçe mezkûr evrak üzerinde tetkikat icra edilerek ambardan çıkması lâzımgelen erzak ve eşyanın mevcut talebe veya hasta'ara göre muayyen olan miktara muvafık olup olmadığı ve eşya ve levazımı mezkûre miada tâbî ise miadı muayyenesinin hulûl edip etmediği, velhasıl mezkûr müessesesece kabul edilmiş olan esasata tevafuk edip, etmediği anlaşıldıktan sonra işbu talep müzekkeresinin ziri imza edilerek ambara tevdi edilir veya işbu müzekkere muh-teviyatı re'sen yerine getirilir.

Ambara ihracat puslası tanzimi ve bunun istimali sureti:

Buna istinaden ambar memurluğunca (Nümune: 26) bir ambar ihracat puslası tanzim edilir. Bu pusla dip koçanı ile beraber iki kısımdan ibaret olup, ziri eşyayı tesellüm eden memur tarafından

imza edilmek üzere meşruhatı ve alınan eşyanın cins ve miktarıyla talep müzekkeresinin tarih ve numaralarını ihtiva ederek veçhile tertip olunmuş-tur.

Eşya ambardan çıktıktan sonra yapılacak muamele:

Eşya ambardan çıkarıldıktan sonra birinci kısmı talepname veya tabe'â dahi merbut olduğu halde ayniyat muhasebesine tevdi edilecek ve oraca buna müsteniden yevmiye ve esas defterlerinde eşyanın ihracat kaydı yürütülerek dip koçanı ambar kaydına esas olacaktır.

Ambar mevcutlarının ne zaman tatat edileceği:

Madde 34 — Ambar mevcutları sene sonu tatatlarından maada ayrıca senede bir defa daire âmirlerince lüzum görülecek zamanda tatat ettirilerek mevcut erzak, eşya ve saire ambar defteriyle tatlik edildikten sonra defterin ziri, meşruhatı lâzime verilmek suretiyle heyet tarafından imza edilecektir.

Sene gayesinde mevcut eşyanın tesbitine ait cetvel tanzimi ve bunun sureti irsalî:

Madde 35 — Sene gayesinde mevcut eşyanın cins, miktar ve kıymet itibariyle ithalât, ihracat ve sarfiyatını ve bakiyesini mübeyyin bir cetvel tanzim olunarak müessesenin mensup olduğu ayniyat muhasiplerine ve bunlar tarafından da tevhidden bağı bulundugu vekâletler veya idarei umumiyelere irsal olunacaktır.

Tatat mazbatalarının da cetvele raptı:

Sene nihayetindeki mevcudu mübeyyin olmak üzere tanzim kılınacak tatat mazbataları da işbu cetvele raptedilecektir.

Ertesi seneye müdevver bakiyeler hakkında yapılacak muamele:

Sene gayesinde ambar mevcudunu mübeyyin olarak tanzim kılınacak cetvelde muharrer bakiyeler yeni sene için açılacak deftere, geçen seneden müdevver mevcut namıyla ve kezalet cins ve nevi ve kıymet itibariyle devrolunarak eski defter kapatılacaktır.

Eski defterin tekrar kullanılabilceği:

Eski defter bir sene için daha kullanılmağa müsait olduğu takdirde eski kayıtlar kapatılacakla beraber bu defter, yine kullanılmağa devam olunur.

Çürüyen veya fire veren levazım hakkında yapılacak muamele ve buna ait evrakı müşbite:

Madde 36 — Tatat neticelerinde ambara dahil mevaddın çürümek veya fire vermektan mütevellit olarak zuhur edecek noksanları, usulen ihracat kaydolunur. Çürüme veya bozulma sebebiyle ihracat kaydı icabeden mevat hakkında usulen bir mazbata tanzim edilerek bu mazbata çürüme veya bozulma yüzünden ihracat kaydı icabeden mevaddın ihracat evrakı müşbitesi olur.

Fire nisbetlerinin ne suretle tesbit edileceği:

Fire nisbetlerinin mahallince teşkil olunacak salâhiyyettar ve mütehasşıs bir heyet marifetiyle tesbit olunması ve merkezden mezuniyet istihsalinden sonra gelecek cevaba göre fire olarak kabulü emredilen miktarın ihracat kaydı iktiza eder.

Firenin ihracat kaydına ait evrakı müşbite:

Bu takdirde ihracat evrakı müşbitesi merkezin mezuniyet varakasıdır.

Evvelce müsaadesi alınan fire nisbeti için yeniden mezuniyet istihsaline lüzum olmadığı:

Herhangi bir maddenin fire miktarı için merkezden bidayeten müsaade alınmış ise aynı cins

maddenin mütaakıp senelerde fire hesabı evvelce alınan mezuniyete istinaden yapılır.

Tadat neticesinde fazla çıkan levazım hakkındaki yapılacak muamele.

Tadat neticesinde muhtelif sebeplerle fazla miktar tesbit olunursa fazla çıkan miktar, tanzim olunacak bir zabıt varakasıyla ithalat kaydolunur. Fazla çıkan miktarın ithalat kaydı için merkezden mezuniyet istihsaline lüzum olmayıp sadece 36 nci madde mucibince teşkil olunacak mütehasıs heyetin zabıt varakasıyla iktifa ve ithalat kaydı için bu zabıt varakası evrakı müşbite ittihaz olunur.

İstihsal işine yaramak üzere beslenen ve yetiştirilen canlı hayvanat ve bunların yavruları hakkındaki yapılacak muamele.

Madde 37 — İstihsalatı ile beraber istihlakatı bulunan müessesatta istihsal işine yaramak üzere beslenen ve yetiştirilen canlı hayvanat ve damızlıklar alelülul demirbaş eşya muhasebesine dahil olur. Bunların yavrularına doğduğu tarihten itibaren kendilerinden istifade imkânı hasıl olacak zamana gelinceye kadar her sene iptidasında mütehasıs heyetler tarafından takdir edilecek kıymetler esas olur ve bu kıymetler, takdiri kıymet mazbatalarına istinaden kayda intikal ettirilir.

Tıbbi ve baytarî tecrübelerde veya bazı maddelerin ihracatında kullanılan hayvanlar:

Kobay gibi tıbbi ve baytarî tecrübelerde veya bazı maddelerin istihzarında kullanılıp bu maksatların temininden sonra yokedilen hayvanlar istihlak maddeleri gibi kayda tâbi tutulurlar.

Aynı maksatta kullanılacak diğer hayvanlar:

Ancak dana, beygir, eşek vesaire gibi hayvanat aynı maksatta kullanılsa dahi demirbaş eşya kaydına tâbi tutulup bunlardan ifna edilmiş olanların ihracat kayıtları da kıymeti mukayyedesine ile demirbaş kaydı üzerine yapılır. Bunların cesetlerinden istihsal edilmiş bir bedel mevcut olduğu takdirde bu bedel ayrıca irat kaydolunur.

İstihsalat ayniyat defteri ve hayvanattan, bağ, bahçe veya fidanlıklardan istihsal edilen mevat ve bu mevaddın müessese ihtiyacına sureti tahsisi:

Hayvanattan istihsal edilenlerle bağ ve bahçe ve fidanlıklardan elde edilen mahsulât için muhasebe (Nümune: 27) ayrıca bir de istihsalat ayniyat defteri tutulacaktır. Bunların gerek ambar, gerek muhasebede ayniyat defterlerine alelülul ithalat kayıtlarıyla beraber o mektep veya müessesenin ihtiyacına sarfolunmak üzere tefrik olunan mahsulât için mahalli rayice göre heyetçe bir fiyat takdir olunarak müessesenin tahsisatından nakit muhasipliğince mahsup edildikten sonra o fiyata göre ihracat ve ithalat kayıtları kuruşlandırılır.

İstihsalatın harice satışı halinde yapılacak muamele:

Ambara dahil olan mahsulâtı mezkûrenin harice satılması tekrâr ettikte alelülul heyeti mahsusası tarafından mütaahhidile aktolunacak mukavele veya yapılacak pazarlık dairesinde mütaahhide ihale olunur. Bu suretle mukaveleye raptolunan veya pazarlık suretiyle satılmış bulunan mahsulâtın fiyatları mukavelemeye ve pazarlık suretiyle ihale olunduğuna göre heyetin bu bapta ki kararnamesine müsteniden tesbit ettirilerek ithalat, ihracat kayıtları kuruşlandırılır.

Toprak mahsullerinin idrâkten evvel satılması halinde yapılacak muamele:

Mahsulâtı arziyeden kableldrak satılan mahsulâtın bedeli adı geçen istihsalat defterinde bir taraftan ithalat ve diğer taraftan satış suretiyle ihracat kaydolunarak yalnız miktar hanesi boş bırakılır.

İstihsalat defterinin ihracat sahifesi iki sütuna ayrılmış olup biri istihsalatı dahiliyeye, diğeri harice satılan mahsulâta mahsustur. Bunlar işbu sütunlara ayrı ayrı kaydedilir.

Haklarında hususi ahkâm mevcut olan istihsalatın tâbi olacağı muamele:

Parasız verilmesi veya salâhiyetler mercilerin takdir edecekleri fiyat üzerinden satılması muktazi imalat veya istihsalat, rayic fiyatıyla bedellendirilmek kaydından müstesna olup bunlar hususi hükümlerine tâbidir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Fabrika ve imalâthaneler muhasebesi

Fabrika ve imalâthaneler:

Madde 38 — Fabrika ve imalâthanedeki istimal olunan ayniyat başlıca iki kısımdan ibaret olup birinci kısmı; tezgâh, makine, kazan, ocak, kalıp, nümune, mikyas ve emsali her türlü büyük ve küçük alet ve edevat ve ikinci kısmı da müceddeden imâl veya tadil veya tamir olunan eşya ve levazımın imal ve tamiri için sarf ve istimal olunan mevaddı iptidaiye teşkil eder.

İmal vesaiti:

Madde 39 — Demirbaş eşyadan madut olan birinci kısım ayniyat, işbu talimatnamenin birinci feshinde izah olunan usul dairesinde kayıt ve tesbit olunacaktır. İkinci kısım teşkil eden eczayı asliye ve mevaddı iptidaiyenin mamûl hale ifrağ ve ihracına kadar takip olunacak kayıt usulü aşağıdaki maddelerde izah edilmiştir.

Fabrika ve imalâthane'lerce hariçten veya diğer bir yerden alınan levazım ve iptidai maddeler:

Madde 40 — Fabrika ve imalâthanelerde istimal ve istihlak olunmak üzere hariçten muayyad o'lanan veya diğer bir fabrika ve imalâthanedeki alınan levazım ve mevaddı iptidaiye, usulü dairesinde bilmuayene fabrika veya müessesenin ambarınca tesellüm edilerek maliyet fiyatı üzerinden gayri mamûl ambar defterine ithalat kaydolunur. Bu kayıttan sonra nüshatın olarak tanzim kılınacak (Nümune 24) tesellüm makbuzlarından bir nüshası mütesellimine ita ve diğeri ayniyat muhasebesine tevdi olunarak dip koçanı ambar defteri için evrakı müşbite ittihaz olunur.

Yukarıki madde mucibince alınacak levazım hakkında ayniyat muhasebesince yapılacak muamele:

Madde 41 — Ayniyat muhasebesince işbu tesellüm makbuzunun muhteviyatı tetkik edildikten sonra alelümum ayniyatın cinsi gözetilmiyerek 32 nci maddede zikredildiği üzere sırasıyla ithalat ve ihracat kaydına mahsus olmak üzere tutulacak yevmiye defterinin ithalâta mahsus sütununa miktar itibariyle kaydedilmekle beraber nevi eşya üzerine mürekkep olan (Nümune: 16) esas defterinde işbu yevmiye defterinden iktibasen geçilir.

Fabrika veya imalâthanelerce gayri mamûl ambar mevcudundan ne suretle malzeme alınacağı:

Madde 42 — Gayri mamûl ambar mevcudundan fabrika veya imalâthane veya atelyelere verilecek levazım ve mevaddı iptidaiye için evvelemirde atelye şefi tarafından matlup levazımın nevi ve miktarını mübeyyin bir talepname tanzim olunarak fabrikasının müdürü mesulüne tasdik ettirildikten sonra işbu talepname ayniyat muhasebesine ibraz olunacaktır.

Atelyelerin gayri mamûl ambarından istediği malzeme hakkında muhasiplikçe yapılacak muamele:

Muhasebe muhteviyatı tetkik olunarak itası

lâzım geldiği anlaşıldıktan sonra zirindeki muhasebe mahsus şerh imza edilerek ambara tevdi olunacak ve ambar memurluğınca buna istinaden eşya ve levazımı isteyen atelye şefi tarafından (Nümune: 28) tanzim edilecek üç nüsha tesellüm varakası mukabilinde eşya ibraz olunacaktır.

Ambar memurluğınca yapılacak muamele:

Madde 43 — Ambar memurluğınca madde subıkada zikredilen asıl iki tesellüm varakasından biri eşyanın ihracını natik meşruhatla ilâveten tarafından imza edildikten sonra talep müzekkeresi dahi raptedilmek suretiyle ayniyat muhasipliğine tevdi olunacak ve diğer nüshası da ihracat evrakı müşbitesine olarak ambara hifzedilecektir.

Ayniyat muhasebesinin yapacağı iş:

Ayniyat muhasebesi ambar memuru tarafından ve mütaakıp maddelerde izah edileceği üzere diğer atelye memurlarından bu suretle tevdi edilecek tesellüm varakalarını atelyeler itibariyle müteselsilen muhafaza edecek ve bu varakalar üzerine ayniyat muhasipliği mütaakıp maddede izah edildiği şekilde kayıt yürütecektir.

Umumi ambardan atelyelere verilecek levazım:

Madde 44 — Umumi ambardan atelyelere verilen eşya ve levazım iki maksatla verileceği için bunlar ayniyat muhasipliğince ayrı ayrı kayıt usulüne tâbidir.

1 — Atelyelere, atelye ihtiyacı için verilen eşya ve levazım.

2 — Atelyelere imalat için verilen alelümum iptidai maddelerle sair levazım.

Atelye ihtiyacı için verilen levazımın kayıt şekli:

Birinci kısım teşkil eden levazım ambar defterinin ihracat tablosundaki katı ihraç ve yekûn sütunlarına kaydolunur.

İmalâta kullanılmak üzere verilen levazımın kayıt şekli:

İkinci kısım teşkil eden ve imalâta kullanılan levazım ise atelyeye verildiği zaman atelyeye henüz sarfedilmemiş olacağı cihetle ambar defterinin ihracat tablosundaki atelyelere verilen levazım ve yekûn sütunlarına kayıt ve atelyelerde imalat bitim bulduğu zaman atelyelere verilen levazım sütunundan tenzilen katı ihraç sütununa alınacak ve esasen yekûnda dahil olduğu için yekûn hanesine ayrıca birşey yazılmıyacaktır. Muvakkat sütundaki erkam ithalâta beraber devre dahil olur.

Atelyelerce yapılacak muamele:

Madde 45 — Gerek doğrudan doğruya gayri mamûl eşya ambarından ve gerekse diğer bir atelyeden ham veya nim mamûl bir tarzda eşya alacak olan bütün atelyeler bu eşya için 42 nci maddede zikredilen tesellüm varakalarını tanzim edecekler ve bu varakaların dip koçanları eşyayı alan atelyenin ithalatı için, diğer nüshalarından biri de veren ambar veya atelye için ihracat evrakı müşbitesine olacak ve her atelye aldığı ve verdiği eşyayı, imallerinde ihtiyar edilen masraflarla ve kıymeti asliyelerine alâkalandırılmaksızın yalnız miktar üzerinden tutacağı ambar defterine geçirecektir. Şu kadar ki atelyelerin yekdiğerinden isteyip alacakları eşya eğer nim mamûl hale münkalip olmuş ise bu takdirde talepname o şeyin münkalip olduğu vasfına göre miktar veya adedi irae edilecek ve gerek tesellüm varakalarında ve gerekse atelye ambar defterleri kayıtlarında (Nümune: 29) eşyanın bulunduğu vaziyeti ve miktarı gösterecektir.

Atelyeler arasında teati edilen tesellüm varakalarının ayniyat muhasipliğine verilmesi lâzım geleceği:

Tesellüm varakalarının eşyayı alan ve veren ambar veya atelye memurları tarafından müştereken imzalı nüshaları eşyanın ibracı akabinde muntazaman ayniyat muhasipliğine tevdi edilerek ve ayniyat muhasibi bunları atelyeler itibarıyla ayrı tasnif ve muhafaza edecektir.

Levazımın mamül hale gelmesi ve bunların mamül eşya ambarına sureti teslimi:

Madde 46 — İmalât safahatı tamam olup müessesenin istihdaf ettiği maksatta kullanılacak veya hut satışa çıkarılacak hale gelmiş olan eşya, mamül eşya ambarına tesliminde 44 üncü maddede izah edildiği veçhile esas ambar defterinin katı ihraç sütununa kayıt ve mamül ambarca da tesellüm edilerek defteri mahsusuna ithalât kaydedilir.

Mamül eşyanın tesellüm sureti ve ayniyat muhasebesince yapılacak muamele:

Bu tesellüm keyfiyeti 42 nci maddede izah olunan şekilde cereyan eder. Yalnız fazla olarak ayniyat muhasebesi, mamül ambarından kendisine tevdi edilecek olan iki nüsha tesellüm varakasına istinaden mamül eşya ambarına teslim edilen eşyaya sarfedilmiş olan iptidai maddeler miktar ve esmanını, mevaddı iptidaiye esas ambar defterinin atelyelere verilen levazım sütunundan tenzil ve katı ihraç sütununa naklen hakiki ihraç olarak mamül ambar esas defteri olmak üzere tutacağı (Nü. 30) deftere, mütâakıp maddede izah edilen şekilde ithalât kaydeder.

Mamül ambarına ithal edilen eşyanın maliyet fiyatının tesbit sureti:

Maliyeti tesbit edecek olan komisyon:

Madde 47 — Mamül ambarına ithal edilen eşya nevi ve vasıfları itibarıyla mamül eşya ambar defterine ithalât kaydedilmekle beraber bu eşya üzerine sarf edilen iptidai maddelerin (zayıat da dahil) miktar ve bedelleri de gösterilecek ve sütun başlıklarında da işaret edildiği üzere mütâakıp sütunlardan, işletme masrafı sütununa bir aylık amele ücreti, kuvayı muharrike istihlakâtı, tenvirat ve emsali için bir ay zarfında vukubulup nakit muhasebesince tesbit edilecek yekûna nazaran fabrika veya atelye müdürünün riyaseti altında tesekkül edecek hususi bir komisyon tarafından eşyanın nevelerine göre tevzi edilecek miktardan isabet eden kısım dercedilecektir. Bu iki sütun yekûnunda maliyeti gösteren yekûn sütununa geçirilecektir.

Maliyette neler nazarı dikkate alınacaktır:

Komisyon, maliyet fiyatının tesbitinde aşağıdaki noktaları nazarı dikkate alacaktır:

A — Yukarıda da zikredildiği gibi bir ay zarfında ca'isan müstahdemini muvakkate, usta ve amele ücret ve yevmiye'leriyle istihlak edilen kuvayı muharrike ve tenvir maddeleri ve buna benzer sair mevât bedelleri.

B — Memurün ve müstahdemini daimi maaş ve ücret'leriyle kira, müteferrika, teshin ve sigorta gibi daimi ve müsterek masraflar.

C — Makine a'ât ve edevatla diğer demirbaş eşyanın (amortisman) asınma pavyarı.

D — Yukarıdaki masraflara ayrıca bir şey ilâvesi icabediyorsa bu miktar.

Komisyonca maliyet puslası tanzim edilecektir:

Madde 48 — Komisyon yukarı maddelerdeki esasat dairesinde her nevi eşya için 47 nci maddedeki izahat dairesinde tesbit edeceği hisseleri iki nüsha maliyet puslasında irac ve tasdik ettikten sonra ambara tevdi edecektir.

Maliyetin tesbitinden sonra ambarca ve muhasiplikçe yapılacak muamele:

Ambarca bu puslalarda gösterilen hisseler taallûk ettiği sütuna kayıt ve ilâve edildikten sonra ikinci nüshası ambarca kaydının yapıldığı tasdik ile ayniyat muhasebesine tevdi edilecek ve ayniyat muhasebesince de muktazi muamele yapılacaktır.

Her fabrika ve imalâthanede bir ayniyat muhasibi ve küçük atelye'erde mutemet bulunur:

Madde 49 — Her fabrika ve imalâthanede bir ayniyat muhasibi bulunur. Ayniyat muhasibi olmuştan küçük atelyelerde bulunacak mutemetler bu atelyelerin hesaplarını, raptedilecekleri ayniyat muhasibine verirler. Bu ayniyat muhasibi, idaresi kendisine mevdu işler için idare hesabıyla cetvellerini usulen merkeze gönderir.

Fabrika ve imalâthaneler ayniyat muhasiplerinin yapacakları cetveller:

Madde 50 — Fabrika ve imalâthaneler ayniyat muhasipleri her malî sene sonunda aşağıdaki cetvelleri mensup oldukları vekâletlere veya umumî idarelere gönderirler.

Fabrikaya giren levazım için bir kuta gayri mamül ambar cetveli:

1 — Fabrikaya giren ve diğer atelyelerden mamül ambarına intikal eden levazım, eşya ve mevaddı iptidaiyenin cins, nevi ve miktar ve kıymeti itibarıyla bir kuta gayri mamül ambar cetveli.

Mamül ambarına giren, çıkan ve ertesi seneye devreden mamül mevât için mamül ambar cetveli:

2 — Mamül ambara giren, çıkan ve ertesi seneye devreden mamül mevaddın keزالık cins, nevi ve miktarıyla maliyet fiyatı üzerinden bedellerini mübeyyin mamül ambar cetveli. (bu cetveller hususi defterlerine mütenazır sütunları havidir.)

Fabrika'ar idare hesaplarıyla hesabı katiye mehz olan cetvellerin sureti ihzar ve tanzimi:

Madde 51 — Fabrikalar idare hesaplarıyla hesabı katiye mehz olan cetveller demirbaş eşya ve mefruşat muhasebesine taallûk eden (11) inci maddedeki ahkâm dairesinde tanzim ve ita olunur.

BEŞİNCİ KISIM

UMUMİ HÜKÜMLER

İdare hesaplarının sureti itası

Bazı müessesat, hususi vaziyetlerine göre bu talimatnameye kayıtlar ilâvesini lüzumlu görürlerse bunu hazineye bildireceklerdir.

Madde 52 — Yukarıda muhtelif kısım ve fasıllar dahilinde izah edilen ayniyat muhasebe umuru, her daire ve müessesenin ihtiyacı düşünülerek her tarafta kabili tatbik olmak üzere tertip ve tesbit olunmuştur. Yalnız fabrika veya imalâthane'ler gibi bazı müessesatçı vaziyeti hususiyeleri icabı olarak istispaen daha bazı kayıtlar ilâvesi veyahut hususi usuller tatbikine lüzum görüldüğü takdirde bu talimatnamenin vürudunu mütâakıp bu gibi müessesat kendi hususi vaziyetlerine göre ilâvesi lâzım gelen kayıt ve evrakı müşbite hakkında birer mütalâaname yazarak hazineye göndereceklerdir.

Merkezdeki ayniyat muhasibi mesulü mensup olduğu idarenin ayniyat hesabı katisini yapacağı gibi merkezdeki eşyanın idare hesabını da verecektir:

Madde 53 — Merkezdeki ayniyat muhasibi mesulü aynı daireye mensup diğer bütün muhasiplerin gönderecekleri cetvelleri bir araya toplayarak o dairenin hesabı katisini tanzim ile mükellef ol-

duğu gibi merkezdeki eşya için de Divanı Muhasebata ayrıca idare hesabı vermeğe ve mülhakat idare hesaplarını keza Divanı Muhasebata göndermeğe mecburdur.

Ayniyat muhasibi mesulünün bir icmal defteri tutması icap edeceği:

Madde 54 — Merkezdeki ayniyat muhasibi, mensup olduğu vekâlet veya idareî umumiyenin hesabı katisini ihzar için muhtelif muhasiplerden a'acağı cetvelleri kayıt ve tevhide mahsus olmak üzere (Nümune: 19) bir defter tutar.

Mutemetlerin hesabı bağlı bulundukları ayniyat muhasiplerince tetkik edilecek, muhasiplik hesabına ithali için bir defter tutulacaktır:

Madde 55 — Her mutemet tarafından merbut olduğu ayniyat muhasibine sene nihayetinde gönderilecek olan evrakı müşbite bu muhasipler tarafından birer birer tetkik ve cetve'lerle tatbik olunarak muvafık bulunduğu anlaşıldıktan ve varsa noksanları ikmal ettirildikten sonra evrakı müşbite kabul ve cetve'lere nazaran muhasiplik hesabına ithal olunmak üzere (Nümune: 20) deftere kaydolunur.

Muhasiplerce icmallerin ne suretle çıkarılacağı ve nasıl gönderileceği:

Madde 56 — 54 üncü maddede yazılı deftere her muhasip kendi hesabıyla beraber, tevhide kendisine mevdu bulunan mutemetler hesabını da kayıt ve defterin yekûnunu bağladıktan sonra bu yekûnlardan (Nümune: 31) iki kuta ayniyat icmalı çıkaracak ve mezkûr icmal ile beraber bu icmalı husule getiren esas cetveller ve evrakı müşbiteler müddeti muayyenesi zarfında merkezdeki ayniyat muhasipliği vasıtasıyla Divanı Muhasebata takdim olunmak üzere merkeze gönderecektir.

Merkezdeki ayniyat muhasibi, cetvellerden bir nüshasıyla evrakı müşbiteyi Divanı Muhasebata takdim edecek, diğer cetveli hesabı katiye esas olmak üzere kendi nezdinde altkoyacaktır.

Yevmiye defteri hakkında:

Madde 57 — Yevmiye defteri tutmağa mecbur olan her mutemet bu defteri kopyalı olarak yazarak ve bir nüshasını senelik cetveller ve evrakı müşbite'leriyle birlikte mensup olduğu muhasibe gönderecektir.

Emanet ayniyatı vekâletler hesabı katisine ithal edilmeyecek ve bunlar için Divanı Muhasebata ayrıca hesap verilecektir:

Madde 58 — Adliye icra daire'leriyle buna mümasıl, eşhasa ait ayniyatın (hastalar ayniyatı gibi) idaresiyle mükellef olan muhasipler hesabı vekâletlerin ayniyat hesabı katilerine taallûk etmeyeceğinden bunların merkezde bir daireye rapuna mahul yoktur. Şu kadar ki işbu muhasipler, zamanı idareleri itibarıyla Divanı Muhasebatın tetkik ve muhakemesine tâbi olduklarından her sene nihayetinde hesaplarını evrakı müşbite ile beraber doğrudan Divanı Müşarünileyhaya ita ve ibraz ederler.

Emanat ayniyatı kayıtlarının sureti murakabesi:

Eshasa ait her türlü ayniyatın adet, miktar ve vâ'ıf'arı itibarıyla eşhas üzerine kayıtları tesis ve takip edileceğinden dolayı sene nihayetlerinde bu kayıtlardan birer cetvel çıkarak gönderilmesi müteassir görülmüş olduğundan bu kabil muhasipliklerin hesapları, tutacakları defter üzerinden görülp murakabe edilmek muvafıktır. Bunun için işbu talimatnameye merbut nümuneleri zâhrında da tarif ve izah edildiği üzere emanet defterinin sene nihayetinde defaten istinsah edilecek bir kopyası, altları alâkadar devair rüesasiyle müşter-

ken muhasepler tarafından tasdik edildiği halde kâffei evrakı müsbite ile beraber irsal olunur.

Ayniyat muhasebesi teşkilâtı olan bilûmum müessesatın idare hesapları merkezdeki muhasibi mesul vasıtasıyla Divanı Muhasebata takdim olunur:

Madde 59 — Ayniyat muhasebesi teşkilâtı olan bilcümle müessesat, sene nihayetlerinde zamanı idarelerine ait hesabı, merkezdeki muhasibi mesul vasıtasıyla Divanı Muhasebata ibraz ve ita edeceklerdir.

Bu kabil teşkilâtı olan fabrika, imalâthane ve sair müessesat muhasebelerince tutulan kuyudattan yevmiye defteri, merbut nümunesi zabrında da tarif ve izah edildiği üzere kopyalı olarak istimal olunacağından sene nihayetlerinde işbu defterlerin kopya edilmiş suretleri musaddak olduğu halde faslı muhasebelerinde kaydedilen ithalât, ihracat ve müdevveratı, evrakı müsbitesiyile ve tanzim kılınacak cetvelin raptiyle hesabı ita ve irsal olunur.

Demirbaş eşyanın tarifi:

Madde 60 — Demirbaş eşya ve mefruşat, muayyen bir miada tâbi olmaksızın uzun zaman muhafaza ve istimal edilen eşya olup envâr merbut (1) numaralı cetvelde irae edilmiştir.

Bu cetvele dahil eşya, bütçe formülünde demirbaş eşya ve mefruşattan gayri tertiplere taallük etse dahi ayniyat talimatnamesi bakımından demirbaş ve mefruşat addedilecektir.

(1) numaralı cetvele dahil olmayan ve fakat aynı evsafı haiz bulunan eşya ve levazımı saire dahi demirbaş kayıtlarına ithal edilecek ve bu kısma ait muhasebeye tâbi tutulacaktır.

Mahiyetlerinin tayininde tereddüt edilen eşya ve levazım:

Mahiyetlerinin tayininde tereddüt edilen eşya ve levazım vekâleti aidesinden sorularak bunların mahiyetleri tayin ve tesbit olunur.

İstihlâk edilecek maddelerin tarifi:

Gerek (1) numaralı cetvelin ve gerekse yukarıdaki tarifi haricinde kalıp doğrudan doğruya istihlâk ve istimal neticesi muayyen bir müddet sonra kullanılmıyacak bir hale gelen eşya ve le-

zım dahi istihlâk maddelerinden olup bunların başlıcaları (2) numaralı cetvelde gösterilmiştir.

Talimatnamenin meriyet tarihi:

Madde 61 — İşbu talimatname 1/6/1939 tarihinden muteberdir. Bu tarihte eski talimatname hükmü ortadan kalkacak ve yapılacak tadatlara müsteniden muktazi kayıtlar bu talimatname esasları dairesinde tesis ve takip edilecektir.

(1) numaralı cetvel

Demirbaş eşya ve mefruşat, muayyen bir miada tâbi olmaksızın uzun zaman muhafaza ve istimal edilen eşya olup bunların başlıcalarının çeşitleri aşağıda gösterilmiştir. Bu cetvele dahil olmayan ve yapılan tarifi dışında kalıp mahiyetleri itibariyle demirbaş addine imkân bulunmayan eşya ve saire, istihlâk maddelerinden oldukları cihetle bunlar, istihlâkâta mahsus eşya ve levazım muhasebesine tâbidir.

Yukarıdaki tarife uymakla beraber aşağıdaki cetvele dercedilmemiş bulunan kalorifer, telgraf, telefon, elektrik, su, havagazı tesisi ve zil tertibatı, avizeler, zil aletleri, lâvabolar, banyo ve duş tertibatları, hulâsa sair sabit tesisat da demirbaş eşya ve mefruşat meyanına dahil değildir.

CETVEL

- 1 — Bayraklar,
- 2 — Devairde, bürolarda kullanılan alelûmum kabili nakil eşya (duvar takvimi hariçtir),
- 3 — Hastahane, revir, eczane, laboratuvar, mektep, fabrika, atelye, matbaa, mücellithane ve sair müessesatta kullanılan kabili nakil alelûmum miatsız eşya (laboratuvarlarda kullanılan lâmlar, tüp'er ve kobaylar ve mümâsilleri istihlâk maddelerindendir),
- 4 — Mutfak, çamaşırhane, yemekhane, yatakhanelerde kullanılan alelûmum miatsız eşya, çay ve kahve takımları,
- 5 — Alelûmum ölçüler,
- 6 — Her nevi musiki aletleri (radyolar, gramofonlar, plâkları dahil),
- 7 — Alelûmum nakil ve cer vasıtaları ve eğer, semer ve koşum takımları ve yedekleri ve teferruâtı,
- 8 — Fotoğraf ve sinema makineleri ve aletleri

ve bunların teferruâtı - kiralanmak suretiyle alınanlar hariç olmak üzere - (sinema filimleri fotoğraf levazımından kâğıt, camı film ve eezaları ise istihlâk maddelerindendir)

- 9 — İnşaat, tamirat ve hafriyat aletleri,
- 10 — Atelyesi olmayan yerlerdeki marangozluk, düğgerlik, demircilik, sarafçılık ve mümâsili sanat aletleri,
- 11 — Yangın söndürme alât ve vasıtaları,
- 12 — Hara, çiftlik ve sair zirai müesseselerde kullanılan alelûmum alât, eşya ve makine ve nakliyat aletleri ve sair vesait,
- 13 — Alelûmum mühendislik ve mimarlık alât ve edevatı,
- 14 — Her nevi çadırlar ve teferruâtı,
- 15 — Telefon aletleri,
- 16 — Alelûmum mürekkepli kalemler,
- 17 — Alelûmum kitaplar, haritalar, tablolar, levhalar, vantilatörler, portatif lâmbalar, yazı ve hesap makineleri,
- 18 — Halı, sercade, yol keçe ve halıları,
- 19 — Damızlık ve hizmet hayvanları, serum müesseselerinde kullanılan hayvanlar,

(2) numaralı cetvel

- 1 — Yatak takımları,
 - 2 — El ve yüz havluları,
 - 3 — Peceteler ve sofra örtüleri,
 - 4 — Alelûmum elbiseler, şapka ve kasketler, ayakkabılar ve çoraplar,
 - 5 — İş elbise'eri,
 - 6 — Doktor, baytar, hasta bakıcı ve müstahdemin gömlekleri,
 - 7 — Ameliyathanelerde kullanılan lastik ayak kabı. (Lastik eldiven istihlâk maddelerindendir),
 - 8 — Alelûmum iç çamaşırları ve pijamalar,
 - 9 — Koltuk, kanape, sandalye örtüleri,
 - 10 — Paspaslar ve yol halıları üzerine çekilen bezler,
 - 11 — Alelûmum önlükler. (Radyologların önlükleri hariç),
- Kanun ve nizamlarla miatları muayyen olmayan eşya miatları ait olduğu Vekâletçe tesbit ve tamim olunur.

Demirbaş eşya ve mefruşat için terkinî kayıt müzekkeresi

Nümune: 2

Kıymet	Adedi	Nev'i	Esas defteri S ra No.	Ne halde bulunduğu
<i>Sair dairelere verilen</i>				
Hangi daireye verildiği:				
Neden dolayı ve neye müsteniden verildiği:				
Takdir ve mahsup edilen kıymeti:				
Verildiği tarih:				
Taktiri kıymet hakkındaki heyet kararının tarihi:				
Malsandığından alınan makbuz tarihi:				
Numarası:				
<i>Satılan veya yok edilen</i>				
Satılması veya yok edilmesi hakkındaki komisyon kararının tarihi:				
Neden dolayı satılması veya yok edilmesi lâzımgeldiği:				
Tahmin edilen kıymeti				
İhale bedeli				
İhale tarihi				
Kime satıldığı				
Teslim tarihi				
İhale hakkındaki komisyon kararının tarih ve numarası				
Bedeli mukabilindeki malsandığı makbuzunun tarihi				
Numarası:				
Yok edilme tarihi:				
Ne suretle yok edildiği:				
Yok edilme zabıt varakası tarihi:				

Yukarda hususî vasıfları yazılı eşyanın, gösterilen sebeplerden dolayı kayıttan çıkarılması lâzımgelmekle işbu müzekkere yapıp sunuldu.

Muvafıktır. / / 193

Âmiri ita

Muhasip veya mutemet

Daire âmiri

/ / 194

